

HRVATSKI SABOR

KLASA: 452-02/17-01/01

URBROJ: 65-17-02

Zagreb, 13. travnja 2017.

P.Z. br. 121

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj, s Konačnim prijedlogom zakona*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavio Marin Škibola, zastupnik u Hrvatskom saboru, aktom od 7. travnja 2017. godine uz prijedlog da se sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora predloženi Zakon donese po hitnom postupku.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će predlagatelj prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Božo Petrov
Božo Petrov

HRVATSKI SABOR

Marin Škibola , mag.oec.

NEZAVISNI ZASTUPNIK U HRVATSKOM SABORU

Zagreb , 7. travnja 2017.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	07-04-2017		
Klasifikacijska oznaka:	452-02/17-01/01	Org. jed.	6.5
Urudžbeni broj:	6531-17-01	Pril.	3
		Vrij.	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Prijedlog Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj , s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske i članka 172. I 204. Poslovnika Hrvatskog sabora podnosim Prijedlog Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj , s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Kao predlagatelj u radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela sudjelovati će Marin Škibola , nezavisni saborski zastupnik.

Predlagatelj :

Marin Škibola

Marin Škibola , mag.oec.

P R E D L A G A T E L J

NEZAVISNI ZASTUPNIK U HRVATSKOM SABORU

MARIN ŠKIBOLA, mag.oec.

PRIJEDLOG Z A K O N A

O NIŠTETNOSTI UGOVORA O KREDITU S MEĐUNARODNIM OBILJEŽJEM

SKLOPLJENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ, S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

ZAGREB, TRAVANJ, 2017.godine

**PRIJEDLOG ZAKONA O NIŠTETNOSTI UGOVORA O KREDITU S MEĐUNARODNIM OBILJEŽJEM
SKLOPLJENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u člancima 14.st.2., 16.st.1., 20. i 71.st.1. Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 05/14).

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona proističe iz definicije instituta ništetnosti iz članka 322. st.1. Zakona o obveznim odnosima, jer ništetnošću pravnog posla dolazi do narušavanja ustavnopravnog poretka u užem i širem smislu.

Težnja javnog i ustavnopravnog poretka je, kada je ništetnošću narušen, da se zakonodavnim putem kada je to potrebno ili putem sudova i drugih državnih institucija i tijela ponovno uspostavi. Sudovi o tome vode brigu po službenoj dužnosti.

Upravo radi zaštite javnog i ustavnopravnog poretka i zaštite prava i vrijednosti zajamčenih Ustavom i zakonima Republike Hrvatske, radi zaštite i ostvarenja prava hrvatskih državljana zajamčenih Europskom Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ br.18/97., 6/99. – proč. Tekst, 8/99. ispr. 14/02) i Deklaracijom o pravima čovjeka i građanina, s ciljem reguliranja prava i obveza sudionika u pravnom prometu, građana, OPG-a, i obrtnika sa prebivalištem i boravištem u Republici Hrvatskoj i pravnih osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, te drugih sudionika u pravnom prometu s teritorija Republike Hrvatske, a u vezi s određenim ugovorima o kreditu sklopljenim s pravnim osobama sa sjedištem izvan Republike Hrvatske, koje su na teritoriju Republike Hrvatske neovlašteno obavljale djelatnost kreditnog poslovanja bez dozvole Hrvatske narodne banke iz članka 33.st.1. i 2., Zakona o bankama (NN 84/2002) i Zakona o financijskim institucijama (NN 159/13, 19/15, 102/15), Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, Ministarstva financija, Trgovačkog suda i drugih državnih tijela bez čije dozvole nije dopušteno kreditno poslovanje u smislu Zakona o bankama i Zakona o financijskim institucijama, ovim Zakonom se uređuju određeni kreditni i drugi odnosi nastali među takvim sudionicima.

Jednakost i ravnopravnost svih sudionika pravnog posla (obveznog odnosa) utvrđena Ustavom, definirana je i člankom 16. Zakona o obveznim odnosima, koji regulira da su sudionici obveznog odnosa fizičke i pravne osobe. Kad god je to moguće i opravdano zakoni se donose radi njihove univerzalne primjene, tj. u odnosu na sve sudionike. Ovaj slučaj je upravo takav.

Ovim Zakonom ispunjava se ustavna i opća zakonska norma, za razliku od dosadašnjeg krnjeg zakonskog rješenja iz Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015), koji u vezi ništetnosti predmetnih ugovora s međunarodnim obilježjem tretira isključivo odnos vjerovnika i potrošača kao fizičke osobe, do iznosa od 1.000.000 kuna vrijednosti kreditnog ugovora.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja

Člankom 9. ovog Prijedloga Zakona propisano je da, njegovim danom stupanja na snagu, prestaje važiti Glava IV.b, NIŠTETNOST I SUDSKI POSTUPCI, Ništetnost ugovora i posljedice ništetnosti, članak 19.j; Odogoda ovrhe, članak 19.k i Nadležnost sudova, članak 19.l, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/15), u daljem tekstu, ZID ZPK.

Glava VI. ZID ZPK, u smislu osnovnog ZPK, uređuje odnose vjerovnika i potrošača kao fizičkih osoba, što je za potrebe cjelovitog i sveobuhvatnog zakonskog uređenja odnosa koji su predmet ovog Zakona neadekvatno i krnje rješenje, jer su sudionici ugovornih odnosa s međunarodnim obilježjem i fizičke i pravne osobe. Čak su u velikom broju takvih ugovora o kreditu na dužnikovoj strani ne samo pravne osobe, nego istovremeno pravne i fizičke osobe kao jednakopravni zajmoprimci (zajmoprimci istog ranga). U ovakvim situacijama kao sporna postavila bi se pitanja valjanosti primjene ZID ZPK i pitanja stvarne nadležnosti sudova. Zatim, postoje ugovori gdje su pravnim osobama kao zajmoprimcima založni dužnici fizičke osobe i obrnuto, gdje su fizičkim osobama založni dužnici ili sudužnici pravne osobe. Ove činjenice ne smiju se ignorirati kod sveobuhvatnog normiranja.

Zakon o obveznim odnosima u članku 16. propisuje, da su sudionici obveznog odnosa fizičke i pravne osobe.

Ovaj Prijedlog Zakona otklanja gore spomenute pravne dileme i sveobuhvatno rješava pitanja svih sudionika obveznog odnosa, navedenih u članku 2., kao i pitanja nadležnosti sudova.

Određeni neovlašteni vjerovnici s međunarodnim obilježjem iskoristili su pravne praznine i nespremnost države da se mjerodavno samozaštiti kaznenim progonom odgovornih, te su putem, također, neovlašteni posrednika, sivim upadom u devizni sustav, u desetak godina svoga djelovanja napravili paralelan financijski sustav. Nakon što su razotkriveni prestali su sa tom nelegalnom kreditnom djelatnošću, međutim, iza svega ostale su izrazito složene posljedice u sudbenom, pravosudnom, socijalnom, financijskom i drugim segmentima društva i države.

Čak su u ovršnim postupcima iskorištavali blagonaklonost sustava i ništetnim ugovorima i drugim javnobilježničkim i dalje sudskim ovršnim aktima kao „legalni“ ovrhovoditelji provodili ovršne postupke i ovršenima uzimali nekretnine, a da pritom cijeli kreditni posao nije zatvoren niti do danas, jer zbog nepoštenog i jednostrano mijenjanog kamatarenja ovršenici ostaju dužni nakon oduzimanja nekretnine i više nego iznosi glavnica.

Obveznopravni odnos s međunarodnim obilježjem u ovršnom postupku pogrešno je tretiran od strane sudova kao domaći obveznopravni odnos. Naime, ovrhovoditelji se nisu udostojili da na Zakonom o legalizaciji isprava u međunarodnom prometu, propisan način, ovjeravati pri našim predstavničkim tijelima u inozemstvu sporne ugovore s međunarodnim obilježjem radi njegove legalne primjene u domaćim ovršnim postupcima. Stoga su svi do sada provedeni i okončani postupci suprotni zakonu, kao što su nezakoniti i svi ovršni postupci vjerovnika kao ovrhovoditelja koji su u tijeku. Nesolemnizirane ugovore o kreditu s međunarodnim obilježjem pred sudovima su koristili kao nezakonitu ovršnu ispravu, odnosno da bi prikrili nezakonitost ugovora kao ovršne isprave, ovrhe su provođene na temelju dužnikovih očitovanja kao javnobilježničkih akta, a koji su očigledno zasnovani na općenito ništetnom ugovoru, ali i legalno neupotrebljivom u ovršnom postupku. Sudovi kao po dogovoru propuštali otvrđivati spomeute odlučne činjenice. Ovim zakonom zapriječuje se takva nelegalna praksa i dokazuje se još jedna potreba za hitno donošenje ovog Zakona.

Ovaj Zakon sanirat će i znatno umanjiti nastale neželjene posljedice prema najmanje 100.000 građana, koji su involvirani u ništetnim ugovorima neovlaštenih vjerovnika s međunarodnim obilježjem.

Usljed svega, danas se plaća visoka cijena neefikasnosti države.

Ukoliko se dogodi da ovakav Prijedlog Zakona ne bude prihvaćen i sustav ostane slijep i gluh kao do sada prema svojim građanima koje je dužan štiti, svjedočit ćemo u bliskoj budućnosti tragičnim događajima raspada obitelji, otimačine njihove imovine, iseljavanja, depopulacije, itd., direktno prouzročeni pojavom koja rastače društvo, koju svi vidimo, a državni sustav neće da ju riješi.

2. Osnovna pitanja

U članku 3. ovog Prijedloga Zakona definirana je pravna situacija kada nastupa ništetnost ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, te da ništetan ugovor ne proizvodi namjeravane pravne posljedice, što je svojevrsna nadogradnja članka 322. st.2. Zakona o obveznim odnosima, kojeg je moguće pogrešnom primjenom koristiti na štetu pasivne strane u parničnom, a slijedom presuđenja posljedično i u ovršnom postupku.

Primjer pravomoćne presude Županijskog suda u Varaždinu, broj Gž-2230/15-2 (pravomoćne presude se smiju komentirati, op.a.) pokazuje kako se članak 322. st. 2. Zakona o obveznim odnosima može rastegljivo i selektivno primjenjivati i uvijek prepustiti sudu na diskreciono stajalište, što nije dobro za ujednačenost sudske prakse i pravnu sigurnost. To se dešava kada pravna norma nije precizno i nedvojbeno definirana i određena. U toj presudi drugostupanjski sud nije se niti riječju osvrnuo na utvrđenu ništetnost punomoći koja je detaljno opisana u preinačenoj prvostupanjskoj presudi.

Članak 322. st. 2. Zakona o obveznim odnosima glasi: „Ako je sklapanje određenog ugovora zabranjeno samo jednoj strani, ugovor je valjan ako u zakonu nije što drugo predviđeno za određeni slučaj, a strana koja je povrijedila zakonsku zabranu snosit će odgovarajuće posljedice“. Pitanje je, koje posljedice?, kojim zakonom je „što drugo predviđeno za određeni slučaj? i gdje su propisane te i takve posebne posljedice? Proističe da strana kojoj je prouzročena šteta zabranjenim, nezakonitim djelovanjem, nema mogućnost na odgovarajuću zaštitu svoga prava i zaštitu svoje ugovorne pozicije. Pretpostavlja se imaginarna, nigdje propisana, tzv. odgovarajuća posljedica. Hoće li takva posljedica biti zakonski sankcionirana nigdje nije propisano, a pogotovo ne u vezi konkretnih predmeta i slučajeva.

Upravo radi neodređenosti spomenute odredbe ovaj Prijedlog Zakona otklanja svaku dvojbu u pogledu ništetnosti ugovora sklopljenog od strane neovlaštenog vjerovnika s međunarodnim obilježjem. Takav ugovor je ništetan od datuma njegovog sklapanja (ex tunc) i ne proizvodi namjeravane pravne posljedice, što podrazumjeva njegovu retroaktivnu primjenu. Otklanjanje posljedica ništetnosti pretpostavlja povratno djelovanje (retroaktivnost).

Osnovni razlog potrebe za zakonsko uređenje odnosa između ugovornih strana, iz članka 3. ovog Prijedloga Zakona, naročito jeste taj što se članak 322. st.2 Zakona o obveznim odnosima može primjeniti u iznimnim, pojedinačnim, ekscesnim slučajevima, ali primjeniti se ne može na sklopljene ugovore s neovlaštenim vjerovnikom koji je u stjecaju, kontinuirano i uporno godinama, u vidu kreditne djelatnosti na teritoriju države u kojoj nema sjedište, bankarsku podružnicu ili poslovnicu, nema potrebne dozvole za rad izdane od nadležnih državnih tijela, de facto nelegalno se bavio kreditiranjem, kao djelatnošću. U takvim okolnostima očito je nastupilo narušavanje javnog i ustavnopravnog poretka, sa svim posljedicama koje proizvodi ništetnost.

Ovo obrazloženje ne ulazi u područje eventualne kaznene odgovornosti neovlaštenog vjerovnika s međunarodnim obilježjem, što bi za slučaj da kaznena odgovornost bude dokazana i pravomoćno presuđena, tek izazvalo lavinu drugih pravnih posljedica (nepostojeći ugovori, itd.).

3. Posljedice

Posljedice primjene ovog i ovakvog Zakona mogu biti samo i isključivo dalekosežno pozitivne i usredotočene na uspostavu narušenog javnog i ustavnopravnog poretka i zaštite prava ugovorne strane koja je u dobroj vjeri pristupila sklapanju određenog ugovora.

S obzirom da se pravo na isticanje ništetnosti ne gasi, a za slučaj sudskog utvrđenja ništetnosti, ovim Prijedlogom Zakona u članku 10. st.1. i članku 4. Zakona uređuje se retroaktivno djelovanje ništetnosti, tako da se posljedice utvrđene ništetnosti otklanjaju od datuma sklapanja ugovora (u konkretnom slučaju, od datuma sklapanja ništetnog ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem i od datuma sklapanja javnobilježničkog akta zaključenog na osnovu i u vezi s ništetnim ugovorom), ex tunc.

Utvrđenje retroaktivne primjene iz gore navedenih odredaba ovog Prijedloga Zakona uređeno je iz naročito opravdanih razloga, jer su sporni ugovori sklapani u periodu od 2000-2010.godine, te nakon detektiranja velikih nepravilnosti i nezakonitosti prilikom njihovog sklapanja s neovlaštenim vjerovnicima isti su ih prestali sklapati. Što je samo po sebi bio signal da nadležna tijela reagiraju, međutim niti do danas takvo što nije poduzeto. Ako retroaktivnosti nema u konkretnom slučaju gubi se smisao. Zakon bi neprimjenjiv.

Druga ugovorna strana ostala je potpuno pravno nezaštićena, te postoji naročito opravdan razlog retroaktivne primjene spomenutih odredaba (čl. 4. i 10. st.1. ovog Prijedloga Zakona), a bezbroj je tragičnih posljedica već nastalo (lihvarsko kamatarenje, identično i drastičnije nego u slučaju franak, deložacije, itd.).

Također, naknadnim zakonskim novelama ništetnost se ne može otkloniti.

Posljedice primjene ovog Zakona odnose se i na ništetnost javnobilježničkog akta koji je sklopljen na osnovu ništetnog ugovora, kao i javnobilježničkih akata koji su sklopljeni u svezi s ništetnim ugovorom s međunarodnim obilježjem, te oni ne proizvode pravne posljedice (članak 4. ovog Zakona).

Ovaj Prijedlog Zakona važan je i u pogledu zaštite ovršenika kada je u parničnom postupku pravomoćno utvrđena ništetnost. Tada se na prijedlog ovršenika ili ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu, ovrha pred sudom ili Financijskom agencijom, obustavlja (članak 5. Ovog Zakona).

Dosadašnja zakonska rješenja u svezi razloga za odgodu ovrhe nisu zaživjela u praksi, te ovim Prijedlogom Zakona takvoj praksi trebao bi biti kraj.

Ovrha se odgađa, u smislu ovog Prijedloga Zakona, ako je ovršenik podigao tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu, a ovrhovoditelj odgodu ovrhe ne može uvjetovati davanjem jamčevine, te da ovršenik može prijedlogom zatražiti odgodu ovrhe neovisno u kojoj je fazi ovršni postupak ili, je li ili nije predložio odgodu ovrhe na datum stupanja na snagu ovog Zakona.

Naročito značajne posljedice u cilju ostvarenja pravne sigurnosti i uspostave vladavine prava propisane su člankom 7. ovog Prijedloga Zakona. Ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora razmjerno pravično je obvezan vratiti stvari u stanje koje je prethodilo sklapanju ništetnog ugovora, a naročito ovisno o tome u kojoj fazi jeste ovršni postupak u kojeg su se upustili ili je ovršni postupak okončan. Zaključno, strana koja nije kriva za sklapanje ništetnog ugovora morala bi dobiti zadovoljštinu i osjećaj pravne sigurnosti i osjećaj uspostavljene vladavine prava, zajamčenih Ustavom.

Članak 8. Ovog Prijedloga Zakona jasno uređuje pitanje primjene domaće jurisdikcije u rješavanju sporova nastalih između sudionika obveznog odnosa s međunarodnim obilježjem i uspostave mjesne nadležnosti sudova, sukladno domaćem i pravu Europske unije.

Usvajanjem ovog Prijedloga Zakona prestaje primjena ustavno upitne odredbe iz čl. 3. Zakona o potrošačkom kreditiranju (tzv. limitirani ugovori do 1.000.000 kuna) prema onom dijelu dužnika koji su sklopili ugovore s međunarodnim obilježjem sa neovlaštenim vjerovnicima.

Dosadašnja neujednačena praksa, gdje smo imali zanimljive situacije proglašenja nenadležnosti naših sudova u prvom stupnju, pa po drugostupanjskom rješenju ponovnu uspostavu nadležnosti ili obrnuto, postaje prošlost primjenom ovog Zakona. U svezi tog problema u ovaj Prijedlog Zakona ugrađena su rješenja iz naše jurisdikcije i europskog prava. Prvostupanjski sudovi više neće imati dvojbu oko uspostave svoje nadležnosti u vrsti sporova o kojima je riječ u ovom Prijedlogu Zakona.

Na destruktivne posljedice po naše društvo pojavom spominjanog nelegalnog kreditiranja i lihvarstva u javnosti često su ukazivali mnogi naši politički dužnosnici i predstavnici državnih tijela (Kosor, Milanović, Grabar Kitarović, Karamarko, Linić, Šuker, Marić, Lalovac, Kajin, Sinčić, Bulj, Lovrinović, itd). Postoji lista osoba koji su ovu aferu pokušavali gurati pod tepih iz nepoznatih razloga.

Usvajanjem ovog Prijedloga Zakona i njegovo oblikovanje u Zakon, krajnje je vrijeme i prilika da se riječi pretvore u namjeru, volju i djelo.

Ovaj Prijedlog Zakona nije u koliziji niti sa jednim važećim zakonom i po svojoj suštini je poseban zakon, *lex specialis*, koji regulira jedan segment posebne, specifične tematike. Potreba njegovog nastanka je pragmatične prirode i gotovo nema alternativu.

U suprotnom, da bi sveobuhvatno i cjelovito riješili predmetnu tematiku i teorijski i u praksi, morali bi zakonodavno intervenirati u nekoliko zakona (Zakon o ovršnom postupku, Zakon o javnom bilježništvu, Zakon o parničnom postupku, Zakon o legalizaciji isprava u međunarodnom prometu...), što je formalno i nomotehnički prezahtijevno i nepraktično.

III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u proračunu Republike Hrvatske. Dapače, primjenom ovog Zakona dogodit će se znatne uštede kroz učinkovitiji i znatno kraći način ostvarenja pravne zaštite dužnika, kao i izbjeći trošak prisilnih deložacija. Primjenom ovog Zakona moguće je ostvarenje prihoda države kroz konsekventnu primjenu porezne politike, ne spominjući što bi se dogodilo kada bi ne išlo još dalje, u smjeru utvrđenja nečije eventualne kaznene odgovornosti.

IV. OBRAZLOŽENJE ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 204. Poslovnika Hrvatskog sabora (NN 81/2013) predlaže se donošenje ovog Zakona po hitnom postupku, jer u praksi proističe da predmetna problematika nije adekvatno zakonodavno regulirana, uslijed čega u zadnje vrijeme dolazi do improvizacija, neujednačenih i dvojbenih odstupanja u sudskoj praksi, primjenom važećih zakona, što šteti principima pravne sigurnosti i vladavine prava, kao i ulazi i zadaći sudbene vlasti u društvu, te nanosi štetu samoj toj vlasti i vlasti u cjelini, kao i strankama u parničnim i ovršnim postupcima.

Hitnost donošenja ovog zakona uvjetovana je i dosadašnjom sporošću ovlaštenika predlaganja zakonodavnih rješenja da se predmetna problematika uredi na sveobuhvatan i cjelovit način kako bi se spriječile ili sanirale posljedice kojima svjedočimo, koje su evidentno na štetu naših građana.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

Prilaže se tekst Konačnog prijedloga zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u RH.

KONČAN PRIJEDLOG Z A K O N A

O NIŠTETNOSTI UGOVORA O KREDITU S MEĐUNARODNIM OBILJEŽJEM

SKLOPLJENIH U REPUBLICI HRVATSKOJ

POLJE PRIMJENE

Članak 1.

Ovaj Zakon se primjenjuje na ugovore o kreditu sklopljene u Republici Hrvatskoj između domaćih sudionika i neovlaštenih vjerovnika s međunarodnim obilježjem, te kreditne i druge odnose nastale među takvim sudionicima.

Članak 2.

(1) Sudionici pravnog posla čije međusobne odnose uređuje ovaj Zakon su: neovlašteni vjerovnik s međunarodnim obilježjem (kreditor ili zajmodavac, u daljem tekstu: vjerovnik) i dužnik (korisnik kredita ili zajma, sudužnik, založni dužnik, založni sudužnik, jamac i ostali sudionici pravnog posla na dužnikovoj strani, u daljem tekstu: dužnik).

(2) Ovrhovoditelj i ovršenik, u smislu ovog Zakona, su sudionici ovršnog postupka koji je u tijeku, a u kojeg su se po ovrhovoditeljevom prijedlogu za ovrhu oni već upustili, a u vezi ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljenim u Republici Hrvatskoj.

Članak 3.

Ugovor o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljen u Republici Hrvatskoj pred javnim bilježnikom ili opunomoćenim zastupnikom vjerovnika, s ugovarateljem vjerovnikom koji nema sjedište u Republici Hrvatskoj, koji nema dozvolu za rad Hrvatske narodne banke, sukladno Zakonu o bankama i Zakonu o kreditnim institucijama, koji nije upisan u sudski registar sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i koji ne ispunjava uvjete za rad sukladno drugim zakonima Republike Hrvatske, ništetan je od trenutka njegovog sklapanja i ne proizvodi namjeravane pravne posljedice.

Članak 4.

(1) Javnobilježnički akt sklopljen na osnovu ništetnog ugovora, iz članka 3. ovog Zakona, ništetan je od trenutka njegovog sačinjavanja i ne proizvodi pravne posljedice.

(2) Javnobilježnički akt sklopljen u vezi s ništetnim ugovorom, ne proizvodi pravne posljedice.

SUDSKI POSTUPCI

Članak 5.

Po pravomoćnosti presude o utvrđenju ništetnosti ugovora o kreditu ili po pravomoćnosti presude o utvrđenju ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom ugovoru, iz članka 3. ovog Zakona, ovršni postupak pokrenut protiv ovršenika pred sudom i ovršni postupak pokrenut protiv ovršenika pred Financijskom agencijom, obustavlja se na prijedlog ovršenika ili ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu.

Članak 6.

(1) Ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, u smislu ovog Zakona, vodi ovršni postupak protiv ovršenika koji je podigao tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom ugovoru, iz članka 3. ovog Zakona, sud će, na prijedlog ovršenika, odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugim zakonima propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka ovrhovoditelj ne može uvjetovati odgodu ovrhe davanjem jamčevine.

(3) Prijedlog za odgodu ovrhe ovršenik može zatražiti neovisno od toga je li podnio prijedlog za odgodu ovrhe u ovršnom postupku koji je u tijeku na dan stupanja na snagu ovog Zakona.

POSLEDICE NIŠTETNOSTI

Članak 7.

(1) U slučaju postojanja obveze vraćanja primljenog iznosa ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora dužan je vratiti drugom ugovaratelju uplaćenu glavnici, kamate, troškove osiguranja i sve ostale troškove nastale u vezi ništetnog ugovora o kreditu, uvećane za zakonsku zateznu kamatu, počev sa obračunom kamate od datuma svake pojedine uplate koju je izvršio drugi ugovaratelj.

(2) Ugovaratelj koji nije kriv za sklapanje ništetnog ugovora dužan je drugom ugovaratelju koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora vratiti ukupno primljeni iznos na kojeg se ne obračunava kamata.

(3) U slučaju postojanja obveze vraćanja primljenog iznosa ugovaratelj koji nije kriv za sklapanje ništetnog ugovora, na primljeni iznos dužan je platiti kamatu u visini važeće eskontne stope Hrvatske narodne banke od dana pravomoćnosti odluke kojom se utvrđuje ništetnost.

(4) Ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora dužan je o vlastitom trošku vratiti drugom ugovaratelju u vlasništvo svu imovinu koju je kao ovrhovoditelj kupio pod dug po rješenju o dosudi, a koja je na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatečena u njegovom vlasništvu. Vrijednost takve imovine utvrđena je po rješenju o dosudi.

(5) U slučaju da je ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora prodao imovinu koju je kao ovrhovoditelj kupio pod dug po rješenju o dosudi, dužan je drugom ugovaratelju naknaditi štetu u četverostrukom iznosu vrijednosti takve imovine utvrđene po rješenju o dosudi.

NADLEŽNOST

Članak 8.

(1) U sporovima koji nastanu u vezi ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem, u smislu ovog Zakona, ugovaratelj može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane bilo pred sudovima države u kojoj druga ugovorna strana ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu druge ugovorne strane, pred sudovima mjesta gdje ugovaratelj ima prebivalište, odnosno sjedište.

(2) Druga ugovorna strana, u smislu stavka 1. ovog članka, može pokrenuti postupak protiv ugovaratelja samo pred sudovima države u kojoj ugovaratelj ima prebivalište, odnosno sjedište.

(3) Ostala pitanja nadležnosti sudova regulirana su u skladu su s Uredbom Vijeća EU broj 44/2001 od 22.12.2000. godine, o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, te Uredbom Vijeća EU broj 1215/12 od 12.12.2012.godine, o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, a koja se primjenjuje na sve postupke koji su započeli nakon 10.01.2015.godine.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti odredbe Glave IV.b NIŠTETNOST I SUDSKI POSTUPCI, Ništetnost ugovora i posljedice ništetnosti, članak 19.j, Odgoda ovrhe, članak 19.k i Nadležnost sudova, članak 19.k, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/15).

Članak 10.

(1) Ugovor o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljen u Republici Hrvatskoj, iz članka 3. ovog Zakona, ništetan je od trenutka njegovog sklapanja.

(2) Ovaj Zakon ne primjenjuje se na ostale ugovore sklopljene sukladno Zakonu o obveznim odnosima i drugim zakonima Republike Hrvatske.

Članak 11.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od njegovog objavljivanja u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

ČLANAK 1.

Članak 1. određuje polje primjene Zakona isključivo na ugovore o kreditu sklopljene između domaćih sudionika i neovlaštenih vjerovnika s međunarodnim obilježjem sklopljenih u Republici Hrvatskoj, te kreditne i druge odnose nastale između među sudionicima. Sintagma „drugi odnosi“ podrazumijeva odnose koji su nastali poslije sklopljenog ugovora pred javnim bilježnikom, zemljišnoknjižnim uredom, odnose sudionika u ovršnim i parničnim postupcima, odnose koji su posljedica pravomoćno provedenih ovršnih i parničnih postupaka, te druge posljedične odnose među sudionicima.

ČLANAK 2.

(1) Odredba ovog stavka definira da su sudionici obveznog odnosa koje uređuje ovaj Zakon, vjerovnik i dužnik. Neovlašteni vjerovnik je sudionik obveznog odnosa, pravna osoba, sa sjedištem izvan Republike Hrvatske, što taj obvezni odnos preoblikuje u odnos s međunarodnim obilježjem.

Takav neovlašteni vjerovnik nema ovlaštenja za zakonito obavljanje kreditne djelatnosti i poslovanja u skladu sa Zakonom o bankama, Zakonom o kreditnim institucijama, Zakonom o trgovačkim društvima i drugim zakonima.

Dužnik je drugi sudionik obveznog odnosa iz ovog Zakona, pod kojim pojmom se podrazumijevaju sami korisnici kredita ili zajma, sudužnici, založni dužnici, založni sudužnici, jamci i ostali sudionici konkretnog i određenog pravnog posla, na dužnikovoj strani, a koji su kao takvi navedeni u ugovoru bilo da se radi o fizičkim ili pravnim osobama, OG-a, OPG-a i obrta koji imaju prebivalište, boravište ili sjedište u Republici Hrvatskoj.

(2) U vezi ugovora koji su sklopljeni s neovlaštenim vjerovnikom iz ovog Zakona, ukoliko je došlo do pokretanja ovršnog postupka i u bilo kojoj fazi rješavanja on bio, pod sudionicima se podrazumijevaju stranke u ovršnom postupku, te dobivaju naslov i status ovrhovoditelja i ovršenika, a u vezi tog ovršnog postupka nastanu njihovi međusobni odnosi koje predviđaju i uređuju odredbama ovog Zakona u poglavlju, Sudski postupci i Posljedice ništetnosti.

U smislu Ovršnog zakona ovršni postupak pokreće se ovrhovoditeljevim prijedlogom za ovrhu.

ČLANAK 3.

Ovaj članak definira samo obilježje ništetnog ugovora.

Ugovaratelj vjerovnik koji nema sjedište u Republici Hrvatskoj, koji nema dozvolu za rad Hrvatske narodne banke, sukladno čl. 33.st.1. i 2. Zakonu o bankama (NN 84/2002) i sukladno Zakonu o financijskim institucijama (NN 159/13, 19/15, 102/15), koji nije upisan u sudski registar sukladno zakonu o Trgovačkim društvima i koji ne ispunjava uvjete za rad po drugim zakonima Republike Hrvatske neovlašteni je vjerovnik ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljenim u Republici Hrvatskoj pred javnim bilježnikom ili opunomoćenim zastupnikom tog vjerovnika, a takav ugovor ništetan je od trenutka njegovog sklapanja (ex tunc) i ne proizvodi namjeravane pravne posljedice, što je osobenost ništetnih pravnih poslova.

Samo valjani pravni poslovi proizvode namjeravane pravne posljedice.

Opis nenamjeravanih posljedica nalazi se u poglavlju Posljedice ništetnosti, ovog Zakona.

ČLANAK 4.

(1) Zakon o javnom bilježništvu ne sadrži decidiranu odredbu o ništetnosti javnobilježničkog akta nastalog na osnovu ništetnog ugovora iz članka 3. ovog Zakona, te se u ovom članku, posebnom odredbom, predviđa ništetnost od trenutka sačinjavanja javnobilježničkog akta (ex tunc) i takav akt ne proizvodi pravne posljedice. Primjerice, očitovanje dužnika kao javnobilježnički akt ne proizvodi pravne posljedice od datuma njegovog sklapanja. To je jedino ispravno pravno rješenje s obzirom na univerzalnost i negašenje ništetnosti, te eventualne dileme od kada vremenski određeno nastaju posljedice ništetnosti među sudionicima.

(2) Isto obrazloženje kao za prethodni stavak vrijedi i vezi javnobilježničkog akta sklopljenim u vezi s ništetnim ugovorom. Primjerice, punomoć ili specijalna punomoć neovlaštenog vjerovnika data javnom bilježniku, na osnovu utvrđene ništetnosti, u smislu ovog Zakona, ne proizvodi pravne posljedice ili javnobilježnička potvrda pravomoćnosti i drugi akti.

Ovdje nije potrebno naglašavati trenutak od kada je nastupila ništetnost takvog javnobilježničkog akta, nego je ništetnost vremenski apsolutna i dovoljno je samo dokazivanje da postoji takav akt koji aplicira ništetnost.

ČLANAK 5.

Ovaj članak propisuje u kojim okolnostima sud obustavlja ovrhu po prijedlogu ovršenika ili ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu. Uvjet je postojanje pravomoćne presude o ništetnosti spornog ugovora.

Pravomoćnost presude o utvrđenju ništetnosti ugovora iz ovog Zakona za posljedicu ima obustavu

ovrhe, ne samo po sebi, nego na prijedlog ovršenika ili ako ovrhovoditelj povuče prijedlog za ovrhu. Isto vrijedi i za slučaj utvrđene ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljog na ništetnom ugovoru. Ovršni postupak obustavlja se pred tijelom pred koji se vodi. Na sudu ili pred Financijskom agencijom.

ČLANAK 6.

Ovaj članak u sva tri stavka, kao dobar i sadržajno kompatibilan ovom Zakonu, tekstualno je preuzet u cijelosti iz članaka 19.k Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015) i regulira odgodu ovrhe. Ovime se potvrđuje ranija namjera zakonodavca da kroz citirani zakon uredi ovu problematiku, ali pokazalo se u praksi da je taj zakon kao cjelina nepimjenjiv u praksi iz nekoliko razloga, o kojima je bilo riječi u općem dijelu obrazloženja ovog Prijedloga i Konačnog prijedloga zakona.

ČLANAK 7.

(1) Ovaj stavak detaljnije i preciznije propisuje obvezu vraćanja primljenog za slučaj utvrđene ništetnosti, nego što je to propisano u članku 19.j st.2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015), te predviđa da je ugovaratelj koji je kriv za sklapanje ništetnog ugovora dužan vratiti drugom ugovaratelju uplaćenu glavnica, kamate, troškove osiguranja i sve ostale troškove nastale u vezi ništetnog ugovora o kreditu, uvećane za zakonsku zateznu kamatu, počev sa obračunom kamate od datuma svake pojedine uplate koju je izvršio drugi ugovaratelj. Sve stoga, što ugovaratelj koji je kriv za ništetnost mora trpjeti sve štetne materijalne posljedice prema ugovaratelju koji nije kriv za ništetnost. To je jedan i od općih postulata skrivljene odgovornosti za štetu reguliran člankom 323. Zakona o obveznim odnosima, jer je štetnikovom radnjom došlo do povrede obveznopravnog odnosa, odnosno same ništetnosti, te je štetnik, u ovom Zakonu, kao pravna osoba, dužan oštećeniku naknaditi štetu u punom obujmu i iznosu te štete.

(2) Ovaj stavak određuje da strana koja nije kriva za ništetnost mora vratiti primljeno, na što se ne obračunava kamata. Ovo je pravično rješenje, a svako drugačije kosilo bi se sa općim normama obveznih odnosa, jer ukoliko bi štetniku bilo priznato pravo obračuna kamate na ono što je dao, bio bi nagrađen za prouzročanje štetne radnje, što bi bio pravni apsurd.

(3) Ovaj stavak određuje da je strana koja nije kriva za ništetnost dužna platiti strani koja jeste kriva za ništetnost, kamatu po visini važeće eskontne stope Hrvatske narodne banke, tek od dana pravomoćnosti presude kojom se ništetnost utvrđuje.

(4) Ovaj stavak određuje da je ugovaratelj koji je kriv za ništetnost dužan o vlastitom trošku vratiti drugom ugovaratelju u vlasništvo svu imovinu koju je kao ovrhovoditelj kupio pod dug po rješenju o dosudi, a koja je na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatečena u njegovom vlasništvu. Vrijednost takve imovine utvrđena je po rješenju o dosudi. Ovo je važan detalj, jer se daljim postupkom prijeloja dugovanja/potraživanja lakše provodi obračun među ugovarateljima.

(5) Ukoliko je ugovaratelj prodao imovinu koju je kao ovrhovoditelj kupio pod dug po rješenju o dosudi, dužan je drugom ugovaratelju naknaditi štetu u četverostrukom iznosu vrijednosti takve imovine utvrđene po rješenju o dosudi. U ovom stavku se opet govori o skrivljenoj odgovornosti za štetu nanесenu drugima. Princip je da strana koja nije kriva za ništetnost ne može trpiti nikakve štetne posljedice.

Ovaj stavak usklađen je s člankom 323. st. 1. Zakona o obveznim odnosima koji određuje da se u smislu povrata primljenog ima dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako nije moguć povrat stvari koja je bila predmet ovrhe.

Do visine četverostrukog iznosa došlo se matematičkim simulacijama slučajeva iz sudske ovršne prakse, kojom prilikom je zbog redovito manje ili nerealno niske procjene tržišne vrijednosti ovršenih nekretnina i posljedica primjene Ovršnog zakona u pogledu smanjenja procijenjene tržišne vrijednosti (najčešći slučajevi u praksi, 1/3 procijenjene tržišne vrijednosti), ovršenik ostajao bez sve svoje imovine i još ostajao dužan ovrhovoditelju. Takva nepravda prema neskrivljenom ugovaratelju – ovršeniku ispravlja se ovom odredbom.

Za slučaj da ugovaratelj koji je kriv za ništetnost smatra da je oštećen ovakvim načinom određenja iznosa obeštećenja oštećeniku uvijek mu na raspolaganju ostaje mogućnost tužbe radi povrata dijela isplaćenog obeštećenja, dokazujući u tom posebnom postupku da je pretrpio određenu štetu.

ČLANAK 8.

Stavak (1) i stavak (2) ovog članka kao dobar i sadržajno kompatibilan ovom Zakonu tekstualno je u cijelosti preuzet iz članka 19. i stavak 1 i 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015) i precizno određuje mjerodavnost i nadležnost domaće jurisdikcije i mjesnu nadležnost sudova za slučaj spora među sudionicima obveznopravnog odnosa kojeg uređuje ovaj Zakon.

Ovo je važno istaknuti jer će se dokinuti neujednačenost sudske prakse.

Imamo slučajeve gdje su se naši sudovi prvog stupnja proglašavali nenadležnima u rješavanju ovih sporova, ignorirajući odredbe Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, da bi drugostupanjski sudovi po žalbi domaćeg sudionika poništavali takva rješenja, a bilo je nevjerojatnih situacija gdje su drugostupanjski sudovi prihvaćali i potvrđivali nenadležnost domaćih sudova, što je opet u suprotnosti s pravnom stečevinom Europske unije.

(3) Da se u cijelosti otkloni dilema oko eventualne spornosti pitanja nadležnosti domaćih sudova u građanskim i trgovačkim predmetima, odnosno obveznopravnim odnosima s međunarodnim obilježjem domaćem ugovaratelju dato je alternativno pravo ugovaratelju da može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane s međunarodnim obilježjem pred sudovima države u kojoj druga ugovorna ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu druge ugovorne strane, pred sudovima mjesta gdje ugovaratelj ima prebivalište, odnosno sjedište.

Ovaj stavak ugrađuje se u sam Zakon iz praktičnih razloga sa namjerom otklanjanja dilema po pitanju određenja nadležnosti sudova propisanih Uredbama Vijeća EU broj 44/2001 od 22.12.2000.godine, o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, te Uredbom Vijeća EU broj 1215/12 od 12.12.2012.godine, o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim predmetima, a koja se primjenjuje na sve postupke koji su započeli nakon 10.01.2015.godine.

ČLANAK 9.

Članak 9. određuje da danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti odredbe Glave IV.b, NIŠTETNOST I SUDSKI POSTUPCI, Ništetnost ugovora i posljedice ništetnosti, članak 19.j, Odgoda ovrhe, članak 19.k i Nadležnost sudova, članak 19.k, Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (NN 102/2015).

Dakle, Zakona koji nije primjenjiv u praksi zbog svojih nedostataka po pitanjima neobuhvatnosti svih sudionika obveznopravnog odnosa (samo fizičke osobe), po pitanju diskriminirajućeg limitiranja njegove primjene samo na iznose kredita do 1.000.000 kuna, spornosti njegovih odredbi u vezi retroaktivne primjene, nerješavanja određenih važnih pitanja iz prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, kao posljedica ništetnosti, a koje su već nastupile ili će nastupiti kroz određene parnične i ovršne postupke koji se vode i koji su tijekom između sudionika.

Ovim posebnim Zakonom (lex specialis) sveobuhvatno i cjelovito rješavaju se svi odnosi među sudionicima na koje se Zakon odnosi, te Zakon nije u koliziji niti sa jednim organskim ili drugim zakonima, niti je u suprotnosti s Ustavom u dijelu Zakona (članci 3., 4. i 10.) u kojima se uređuje i podrazumijeva njegova retroaktivna primjena. Ustav zabranjuje retroaktivnost zakona kao cjeline, ali pojedine odredbe, kao dijelovi zakona iz opravdanih razloga mogu imati retroaktivnu primjenu. Tako su i koncipirane odredbe gore citiranih zakona.

ČLANAK 10.

(1) Ovaj važan stavak određuje da je ugovor o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljen u Republici Hrvatskoj, iz članka 3. Ovog zakona, ništetan od trenutka njegovog sklapanja, što podrazumijeva retroaktivnu primjenu u odnosu na ugovore iz članka 3. ovog Zakona, a koji su sklopljeni prije stupanja na snagu ovog Zakona. Retroaktivnost je naročito opravdana jer se radi o pravomoćno utvrđenim ništetnim ugovorima, te koji ne proizvode namjeravane pravne posljedice od trenutka od kada su sklopljeni.

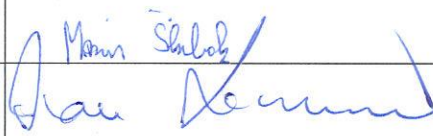
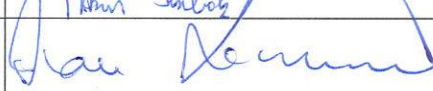
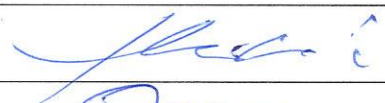

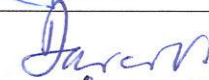
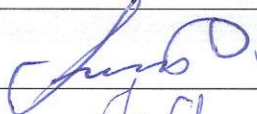

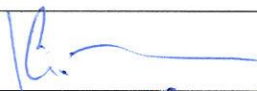
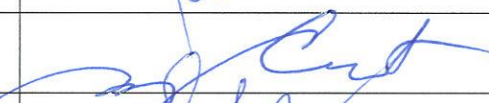

(2) Ovaj stavak određuje da se ovaj Zakon ne primjenjuje na ostale ugovore sklopljene sukladno Zakonu o obveznim odnosima i drugim zakonima Republike Hrvatske.

Drugim riječima, primjena važećih zakona nije ograničena primjenom ovog Zakona, jer se ovaj Zakon odnosi na strogo određene i jasno definirane obveznopravne onose s međunarodnim obilježjem i de facto njegovim poljem primjene ispunjava dosadašnja pravna praznina.

ČLANAK 11.

Člankom 11. Određuje se da ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od njegovog objavljivanja u „Narodnim novinama“.

Temeljem članka 172. i 204. Poslovnika Hrvatskog sabora, niže potpisani zastupnici predlažu donošenje Prijedloga Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjem sklopljenim u RH po hitnom postupku :

REDNI BROJ	IME I PREZIME	POTPIS
1.	MARIN ŠKIBOLA	
2.	IVAN LOVRIČIĆ	
3.	Željko MIŠIĆ	
4.	TOMISLAV ŽAGAR	
5.	ĐAVOR VLAOVIĆ	
7.	Željko LENARČIĆ	
8.	ALADEN MAJNER	
9.	TULLIO DEMETLIKA	
10.	KASIMIR VARUŠA	
11.	HERVAT MILAČIĆ	
12.	BOŠKO MILOŠEVIĆ	
13.	INES STREJAČIĆ	
14.	Željko GLAVIČIĆ	
15.	FURIO RADINIĆ	
16.	MILO BUŠIĆ	